

Využití didaktické techniky v prostředí mateřských škol

Mária Barbora Kopčanová

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Mária Barbora Kopčanová**
Osobní číslo: **H18762**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Využití didaktické techniky v prostředí mateřských škol**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury zaměřené na didaktickou techniku v předškolním vzdělávání.

Vymezení teoretických východisek týkajících se práce učitele mateřské školy s didaktickou technikou.

Příprava metodiky výzkumné části, stanovení cílů a výzkumných otázek.

Realizace kvalitativně orientovaného výzkumu prostřednictvím interview s učiteli mateřských škol.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi mateřských škol.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Jazyk zpracování: **Slovenština**

Seznam doporučené literatury:

- Círus, L., Maněnová, M., Škoda, J., & Šimonová, I. (2019). *Teachers' attitudes towards ICT and their reflection in the pupils' digital literacy*. Ústí nad Labem: Educa PF UJEP.
- Epstein, A. S. (2015). Using Technology Appropriately in the Preschool Classroom. *Extensions: Curriculum Newsletter from HighScope*, 28(1), 1-12.
- Friedmann, Z. (2018). *Trendy a aspekty ve výuce techniky a informatiky pro potřeby mateřských a základních škol*. Brno: Masarykova univerzita.
- Matějček, Z. (2005). *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa: zákonitosti a potřeby dítěte: dítě a lidský svět*. Praha: Grada.
- Polakovič, P., Dubovská, R., & Hennyeyová, K. (2016). *Informačné a komunikačné technológie – prostriedok zvyšovania efektivity edukačného procesu*. Praha: Extrasystem Praha.
- Slávik, M., Husa, J., & Miller, I. (2007). *Materiální didaktické prostředky a technologie jejich využívání*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Beata Horníčková**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **1. července 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **19. srpna 2021**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

prof. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 1. července 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně

1) Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Dizertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být těž nejméně pět pracovních dnů před kaudou obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracovního vztahu školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, učí-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpovídá-li autor takového díla udělit svolení bez výžného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 závislá nedostáno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo učit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Táto bakalárska práca je zameraná na využitie didaktickej techniky v prostredí materských škôl. Táto práca je kvalitatívne orientovaná a výskumná metóda, ktorá bola pre tento typ práce zvolená je pološtruktúrované interview. Zameria sa na používanie didaktickej techniky v prostredí materskej školy. Teoretická časť práce sa sústreďuje na vymedzenie pojmu, jeho klasifikovanie a následné popísanie toho, ako didaktickú techniku môžeme v materskej škole využívať pri vzdelávaní detí. Praktická časť je orientovaná na výskum, ktorý pozostáva zo zisťovania akú didaktickú techniku používajú v materskej škole. V praktickej časti bolo použité pološtruktúrované interview. Získané dáta boli vyhodnotené a následne interpretované. Z výskumu sme zistili, že najpoužívanejšou didaktickou technikou v materskej škole je interaktívna tabuľa.

Kľúčové slova: didaktická technika, didaktický prostriedok, digitálny kútik

ABSTRACT

This bachelor thesis is focused on the use of didactic techniques in the environment of kindergartens. This work is qualitatively oriented and the research method that was chosen for this type of work is a semi-structured interview. It will focus on the use of didactic techniques in the kindergarten environment. The theoretical part of the work is focused on the definition of the term, classification of this term and the subsequent description of how the didactic technique can be used in kindergarten in the education of children. The practical part is focused on research, which consists of finding out what didactic techniques are used in kindergarten. In the practical part, a semi-structured interview was used. The obtained data were evaluated and subsequently interpreted. From the research, we found that the most used didactic technique in kindergarten is an interactive whiteboard.

Keywords: didactic technologies, didactic tool, digital corner

Týmto by som chcela poďakovať pani PhDr. Beate Horníčkovéj za odborné vedenie mojej bakalárskej práce, trpezlivosť a cenné rady.

Ďakujem všetkým osloveným participantkám, ktoré si našli čas a pomohli mi s výskumom.

Taktiež by som chcela poďakovať mojej mame, ktorá ma po celý čas štúdia podporovala a bez ktorej by som to nezvládla.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČASŤ	11
1 DIDAKTICKÁ TECHNIKA.....	12
1.1 VYSVETLENIE POJMU	12
1.2 KLASIFIKÁCIA POJMU	13
1.2.1 Technické zariadenia.....	14
1.2.2 Didaktická technika.....	14
1.2.3 Typy didaktickej techniky.....	15
2 DIDAKTICKÁ TECHNIKA V MATERSKEJ ŠKOLE	20
2.1 DIGITÁLNY KÚTIK V MATERSKEJ ŠKOLE.....	21
2.1.1 Priestorové podmienky.....	21
2.1.2 Materiálne podmienky	22
2.1.3 Personálne podmienky	22
3 OBLASTI ROZVÍJANÉ DIDAKTICKOU TECHNIKOU	26
3.1 VZDELÁVACIE OBLASTI.....	26
3.1.1 Rozvoj motoriky.....	27
3.1.2 Vnímanie priestoru.....	28
3.1.3 Verbálne zručnosti	29
3.1.4 Svet okolo nás	30
4 ZHRNUTIE.....	31
II PRAKTICKÁ ČASŤ	32
5 METODOLÓGIA VÝSKUMU	33
5.1 VÝSKUMNÉ CIELE A OTÁZKY	33
5.2 VÝSKUMNÁ METÓDA.....	34
5.2.1 Spracovanie dát	34
5.3 VÝSKUMNÝ SÚBOR.....	35
5.3.1 Charakteristika výskumného súboru	35
6 INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV	38
6.1 DIDAKTICKÁ TECHNIKA AKO SÚČASŤ ŽIVOTA	38
6.2 INTERAKTÍVNA TABUĽA – NAJČASTEJŠIE POUŽÍVANÁ DIDAKTICKÁ TECHNIKA	39
6.3 VŠESTRANNÉ VYUŽÍVANIE DIDAKTICKEJ TECHNIKY	40
6.4 OBLASTI ROZVÍJANÉ POMOCOU DIDAKTICKEJ TECHNIKY.....	42
7 ZHRNUTIE VÝSKUMU	44
8 DISKUSIA.....	45
8.1 LIMITY VÝSKUMU	46
9 ODPORUČENIE PRE PRAX.....	47

ZÁVER	48
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	50
ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	53
ZOZNAM OBRÁZKOV	54
ZOZNAM PRÍLOH.....	55

ÚVOD

Pod pojmom didaktická technika si väčšina pedagogických pracovníkov predstaví počítač, interaktívne tabule, tablety, dataprojektory a pod. Je prirodzené, že deti k týmto trendom inklinujú, čo vedie k nedostatku pohybu a vzdelávaniu. Preto je dôležité, aby učitelia vedeli, ako môžu didaktickú techniku zaradiť do vzdelávania a napomôcť deťom v rozvíjaní sa netradičnou formou. Práca s didaktickou technikou nie je pre detí ničím nová, pretože sa s prístrojmi ako počítač alebo tablet stretávajú v bežnom živote. Je však dôležité aby vedeli, že sa za pomoci týchto prístrojov môžu naučiť nové informácie.

Bakalárska práca sa rozdeľuje na teoretickú a praktickú časť. Teoretická časť je rozdelená do štyroch kapitol, ktoré sa ďalej delia na podkapitoly.

Cieľom teoretickej časti v mojej bakalárskej práci bolo vymedziť tento pojem a klasifikovať ho. Ďalej som sa zameriavala na typy didactickej techniky, ktoré sa v materskej škole môžu vyskytovať. Druhá kapitola pozostáva z informácií o tom, ako môžeme zaradiť digitálny kútik do prostredia materskej školy. Následne som popísala tri podmienky, ktoré musíme splniť pre správne zaradenie digitálneho kútika. Tretia kapitola sa zameriava na oblasti, ktoré rozvíjame pomocou didactickej techniky a následné zaradenie týchto oblastí do Rámcového vzdelávacieho programu pre predškolské vzdelávanie. Štvrtá kapitola sa venuje stručnému zhrnutiu všetkých predošlých kapitol.

Praktická časť je rozdelená do piatich kapitol, ktoré obsahujú niekoľko podkapitol. V praktickej časti sú predstavené výskumné ciele, otázky, interpretácia výsledkov, zhrnutie výsledkov, diskusia, limity a odporúčenie pre prax.

Cieľom praktickej časti bolo zistiť aká didaktická technika sa používa v materskej škole, ako vnímajú učiteľky didaktické techniky a v poslednej rade sme chceli zistiť, akým spôsobom učiteľky používajú didaktickú techniku. Oslovila som osem participantiek, s ktorými som robila pološtruktúrované interview a na základe získaných dát, som bola schopná odpovedať na výskumné otázky.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 DIDAKTICKÁ TECHNIKA

V dnešnej dobe je didaktická technika neoddeliteľnou súčasťou predškolského vzdelávania. Deti sú čoraz viac oboznámené s rôznymi technickými zariadeniami ako sú: tablety, interaktívne tabule, počítače a mnoho ďalších. V materských školách sa tieto zariadenia už využívajú bežne hlavne na obohatenie vzdelávacieho procesu. Preto je dôležité uviesť základné informácie o danom pojme a uviesť si ho do predškolského vzdelávania.

1.1 Vysvetlenie pojmu

Pojem didaktická technika súvisí so zásadou názornosti vo výchovnovzdelávacom procese. Podľa Tureka (2010) si priemerný človek zapamätá 10% z toho, čo číta, 20% z toho, čo počuje, 30% z toho, čo vidí v podobe obrazu, 50% z toho, čo vidí a počuje, 70% z toho, čo vidí počuje a zároveň aktívne vykonáva a 90% z toho, na čo prišiel sám na základe vlastnej skúsenosti.

Problematikou tohto pojmu sa zaoberalo veľa autorov. Väčšinou sa tento pojem vyskytuje vo všeobecných didaktikách. Didaktickú techniku definuje Průcha, Mareš a Walterová (2009) ako súborné označenie technických zariadení, ktoré sa využívajú pri vzdelávacom procese. Didaktickou technikou sa rozumejú buď iba prístroje alebo aj ich programy. Didaktickú techniku môžeme rozlíšiť ako na tradičnú, tak na modernú. Do tradičnej môžeme zaradiť diapojektor, spätný pojektor, filmový pojektor a iné. Ako modernú didaktickú techniku môžeme chápať počítač s didaktickým programom a iné.

Ján Ámos Komenský hovoril, že používanie didaktickej techniky súvisí hlavne so zásadou názornosti, avšak didaktická technika by nemala vo vzdelávaní slúžiť iba na vytváranie presnejších pojmov. Jej používanie by malo byť širšie. Pomocou didaktickej techniky deti získavajú nové vedomosti, návyky či zručnosti, taktiež im napomáha k rozvíjaniu abstraktného myslenia (Turek, 2014).

Širšie sa didaktickou technikou zaoberajú (Zounek & Šed'ová, 2009), ktorí ju vymedzujú pod pojmom informačno-komunikačné technológie a vysvetľujú to nasledovne: pod tento pojem zahrňujú prostriedky modernej didaktickej audiovizuálnej techniky (napr. video, televízia, dátový pojektor) a ďalej digitálne technológie, ktoré sú založené na počítačoch a umožňujú užívateľom v maximálnej miere sprístupniť informácie a naďalej s nimi pracovať. Preto sem zaradíme internet, interaktívne tabule, digitálne kamery a iné.

Pod pojmom technológie označujeme technické prostriedky, postupy a zručnosti, ktoré sa používajú s určitým cieľom a ktoré prinášajú praktické výsledky (Hrmo et al., 2009).

Pojem technológia sa používa ako rovnocenný s pojmom technika, ale len v tom prípade, ak pod pojmom technika, máme na mysli spôsob realizácie činnosti, resp. nejakú schopnosť tvorby (Hašková et al., 2012).

Ďalší autori zase didaktickú techniku chápu pod pojmom informačno-komunikačné technológie alebo iba ako technológie. Avšak zaraďujú do tohto pojmu tie isté prístroje ako napríklad Průcha, Mareš a Walterová. Tento pojem skôr berú ako prostriedky, ktoré prinášajú praktické výsledky.

1.2 Klasifikácia pojmu

Už vieme, ako didaktickú techniku definovali rôzni autori. Teraz sa pozrieme na to ako je tento pojem klasifikovaný. Pod pojmom didaktická technika si môžeme predstaviť všetky zariadenia a ich programy, ktoré využívame na vzdelávanie detí. Didaktickú techniku môžeme zaradiť do materiálnych didaktických prostriedkov. Preto si bližšie priblížime tieto pojmy.

Pod pojmom didaktické prostriedky si môžeme predstaviť tak materiálne ako aj nemateriálne prostriedky, ktoré napomáhajú vo vzdelávaní. Týmto pojmom sa zaoberal aj Průcha (2017), ktorý uvádza ich triedenie práve na materiálne a nemateriálne. Pod nemateriálne didaktické prostriedky zaraďuje vyučovacie metódy a materiálne didaktické prostriedky označuje termínom vyučovacie pomôcky.

Pre bližšiu klasifikáciu didaktických prostriedkov si uvedieme schému od Kožuchovej (2011)

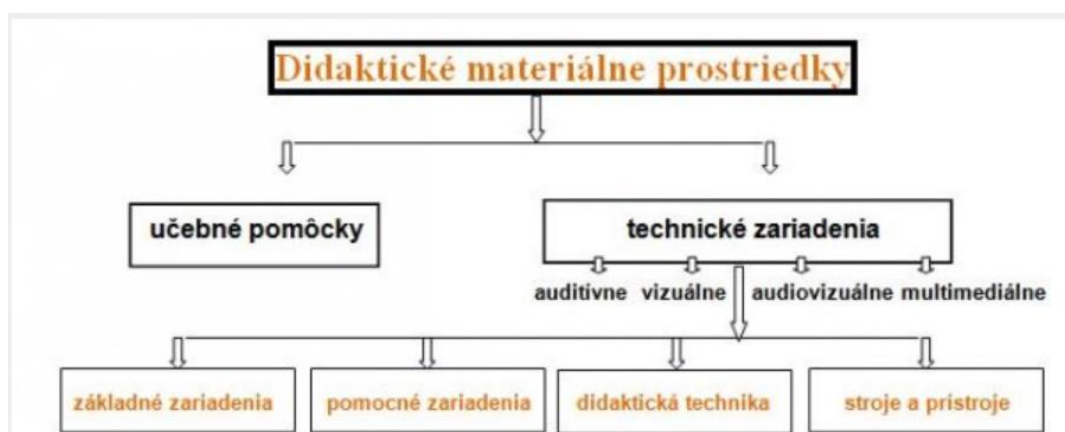

Schéma 1: Didaktické materiálne prostriedky

Schéma 1 hovorí o tom, že didaktickú techniku zaraďujeme do materiálnych didaktických prostriedkov, ktoré sa následne rozdeľujú na učebné pomôcky a technické zariadenia. Učebné pomôcky slúžia k názornosti vyučovania a umožňujú komplexné osvojenie učiva. Vo vyučovacom procese môže učebná pomôcka plniť úlohu motivačnú, informačnú, aplikačnú, simulačnú, repetičnú a v neposlednom rade kontrolnú. Technické zariadenia sa ďalej rozčleňujú do štyroch skupín: základné zariadenia, pomocné zariadenia, didaktická technika a stroje a prístroje. V ďalších podkapitolách si bližšie predstavíme pojem technické zariadenia a didaktická technika.

1.2.1 Technické zariadenia

Zameriame sa na pojem „technické zariadenia“ ako na nadradený pojem didaktickej techniky. Pod týmto pojmom si môžeme predstaviť prostriedky, ktoré sa stali súčasťou v školskej praxi. Sú to všetky prístroje a technické prostriedky (zvukové prístroje, film a pod.) Tieto pomôcky plnia vo výchovnovzdelávacom procese mnoho funkcií (názornosti, zážitku a pod.), ale taktiež u detí vyvolávajú záujem a umožňujú spojiť teóriu s praxou. Ako príklad môžeme uviesť počítač – technické zariadenie, ktoré sa používa ako prostriedok k skvalitneniu vzdelávania. Môžeme ho využívať na precvičovanie toho, čo už deti poznajú, na vizuálnu ukážku a na didaktické hry (Kožuchová, 2011)

Ďalej do tejto kategórie môžeme zaradiť interaktívnu tabuľu, ale taktiež tablety a pod. Tieto prístroje nám výrazne obohacujú vzdelávací proces. Práca s nimi je pre deti prítiažlivá. Deti zvládnu (pri správnom používaní týchto prístrojov) dlhšie udržať pozornosť. Taktiež pri používaní týchto prístrojov používajú viacero zmyslov, čo má vplyv na rýchlejšie a hlbšie udržanie informácií.

1.2.2 Didaktická technika

Ďalším pojmom, ktorý spadá pod technické zariadenia je pojem didaktická technika. Keď spojíme didaktickú techniku s vhodnými pomôckami a metódami môžeme výrazne zvýšiť vzdelávanie, ale taktiež nám uľahčuje vzdelávací proces. Didaktická technika by mala plniť základné didaktické funkcie, medzi ktoré patrí informačná, fixačná, ale taktiež by mala plniť aj funkciu výchovnú. Mala by ovplyvňovať hodnotovú orientáciu, aj postoje alebo morálne vlastnosti. Avšak túto funkciu môže plniť iba v tom prípade, že je podporená vhodným vzdelávacím softvérom (Driensky & Hrmo, 2011).

Didaktickú techniku si môžeme rozdeliť podľa zmyslov:

1. Auditívna – do tejto skupiny patrí každá didaktická technika, ktorá umožňuje sprostredkovať zvukové záznamy z auditívnych učebných pomôcok. Môžeme ju používať hlavne pri učení jazykov. Medzi auditívnu didaktickú techniku patrí napríklad diktafón, gramofón a pod.
2. Vizuálna – táto skupina zahŕňa projektory. Slúži na zvýšenie názornosti vo výchovnovzdelávacom procese. Jej hlavnou funkciou je premietanie jednotlivých obrázkov. Medzi najpoužívanejšie vizuálne didaktické techniky patrí diapojektor, spätný projektor a pod.
3. Audiovizuálna – táto technika sprostredkováva súčasne zvukové a vizuálne informácie. Pôsobí súčasne na dva zmysly, a to sluch a zrak. Do tejto skupiny môžeme zaradiť filmový projektor, televíznu techniku a pod. (Driensky & Hrmo, 2004).

Vyššie môžeme vidieť tri rozdelenia didaktickej techniky podľa toho na aký zmysel pôsobí. Auditívna didaktická technika nám pôsobí na zvukové receptory. Výrazne napomáha pri učení jazykov, ale s deťmi ju môžeme využiť pri spoznávaní nových zvukov, piesní a pod. Druhou didaktickou technikou je technika vizuálna, ktorá pôsobí na zrakový receptor a môžeme ju využiť na názornú ukážku. Poslednou technikou je audiovizuálna, ktorá súčasne pôsobí na zrak aj sluch, preto je najefektívnejšia lebo deti musia zapojiť obidva zmysly.

1.2.3 Typy didaktickej techniky

Pre lepšie porozumenie pojmu „didaktická technika“ je potrebné, aby sme si bližšie predstavili prístroje, ktoré môžeme vo výchovnovzdelávacom procese využívať. Tieto prístroje napomáhajú zefektívniť výchovnovzdelávací proces a plnia funkciu motivačne stimulačnú, informačne expozičnú, precvičovaciu, aplikačnú, či kontrolnú.

Ako celok tieto prostriedky nazývame výukové médiá, výukové technológie, ale termín, ktorý sa používal v skorších dobách bol didaktická technika. Hovoríme teda o vizuálnych, zvukových a audiovizuálnych prostriedkoch ako sú dataprojektor, výukový film, počítač s výukovým programom a pod. (Průcha, 2009).

Pod pojem didaktická technika radíme tieto prístroje:

1. Videorekordéry, DVD
2. Magnetofóny
3. Počítače
4. Hlasové systémy
5. Kamery
6. Interaktívne tabule (Fridman, 2004)

Vyššie sme vymenovali niekoľko prístrojov, ktoré sa používajú vo výchovnovzdelávacom procese, preto si niektoré z nich priblížime. Avšak predtým než začneme prístroje využívať je potrebné vedieť niekoľko informácií, aby bol vzdelávací proces efektívny.

Skôr, ako učiteľ začne pracovať s didaktickými technikami je potrebné, aby sa učiteľ zoznámil s prístrojmi a vedel ich ovládať. Následne sa v ich používaní musí zdokonaľiť a posúvať svoje znalosti smerom k deťom. V poslednej fáze je učiteľ plný kreativity a je schopný prispôbiť si výukové ciele, plány a postupy k zvoleným aktivitám (Brdička, 2009).

Aby sme zvýšili didaktickú efektívnosť mali by sme vytvoriť väčšie množstvo používania didaktických prostriedkov v každodennom procese vzdelávania. V procese vzdelávania ide práve o to, aby sme zaviedli určité didaktické metódy a pomôcky, ktoré nám napomôžu k tomu, aby si žiak efektívnejšie zapamätal učivo, a tak práve didaktickú techniku môžeme zaradiť medzi tieto prostriedky. Keď zvolíme vhodný počítač, ktorý obsahuje vhodné programy na vzdelávanie môžeme vo veľkej miere zefektívniť edukačný proces.

Pre bližšiu predstavu si na nasledujúcich stránkach predstavíme pár didaktických techník, ktoré sa v materských školách môžu vyskytovať. Každá z týchto techník je unikátna svojim spôsobom a s každou sa pracuje rozličným spôsobom. Ako prvou didaktickou technikou, ktorú si bližšie predstavíme bude počítač, ktorý využíva každá materská škola, či na prácu s deťmi alebo pre iné účely. Ďalej si predstavíme interaktívnu tabuľu, ktorá je vhodná pre prácu s väčšou skupinou detí a následne si predstavíme tablet a programy, ktoré môžeme pri vzdelávaní detí využiť.

Počítač

Počítač má pre učiteľa veľa využití a mal by ho mať k dispozícii aj v triede. Môže ho využívať pri príprave na hodiny, tlačenie pracovných listov a pod. Taktiež by sa dal počítač využiť pri učení detí, a to tak, že jeho súčasťou je vzdelávací softvér, vďaka ktorému by sa deti všestranne rozvíjali (Slavík, 2007).

Počítač v materskej škole používame hlavne ako novú metódu, ktorá je pre deti nepoznaná a tým môže spestriť výuku. Naším cieľom nie je to, aby sme deti naučili používať počítač, ako to poznáme my.

V edukačnom procese môžeme počítač chápať ako:

1. Nástroj pre prácu učiteľa
2. Prostriedok pre vzdelávanie dieťaťa (počítač ako didaktický prostriedok v materskej škole).

Uviedli sme si dva príklady toho, ako môžeme počítač chápať v edukačnom procese. Pedagóg používa počítač hlavne na svoju pedagogickú prácu ako je vyhľadávanie nových informácií, pracovných listov a pod. Druhou možnosťou je využívanie počítačových programov, ktoré sú zamerané na rôzne témy. Zaujímavý program, ktorý môže pedagóg využiť na vzdelávanie detí sa nazýva Päť softvérov.

Päť softvérov:

Tento program má nainštalovaných 5 softvérov, každý nesie iný názov a deti si z nich môžu vybrať. Softvéry majú názov: Knihomolovo, Mudrlantovo, Časopriestorovo, Matematikovo a Výmyselníkovo. V softvéri Knihomolovo sa deti učia názvy písmen, rozdiel medzi malými a veľkými písmenami, zoznamujú sa so slovami, ktoré sa rýmujú, učia sa bežné prídavné mená a predložky, tvorbu viet, rozširujú si slovnú zásobu a taktiež sa učia ako si vytlačiť z počítača svoj výtvar. V softvéri Mudrlákovo sa učia deti rôzne postupy pri pokusoch, rozširujú si slovnú zásobu v oblasti vedy, učia sa o rastlinách, zvieratách a počasí. V softvéri Časopriestorovo sa učia rozpoznať čas, poznať svet informáciami o svetadieloch, určovať smer, čítať mapy, oceány. V softvéri Matematikovo sa deti zoznamujú s číslami,

tvarmi, veľkosťami, množstvami, vzormi a taktiež so sčítaním a odčítaním. Deti sa učia počítať zvieratá, stavajú domčeky pre myši, môžu si vytvoriť svojho chrobáka, taktiež vyrábajú koláčiky pre koňa a priradujú topánky k správnym postavám. Posledný softvér Výmyselníkovo u detí rozvíja tvorivosť, predstavivosť a taktiež schopnosť riešiť problémy. Môžu použiť buď hudobno-rytmický, obrazovo-priestorový alebo logicko-matematický spôsob (Ľuptáková, 2011).

Interaktívna tabuľa

Interaktívna tabuľa je v dnešnej dobe súčasťou ako materských, tak základných aj stredných škôl. Do vyučovania prináša možnosť používať nové organizačné formy, vyučovacie metódy či materiálno-didaktické prostriedky. Toto všetko do značnej miery kladne ovplyvňuje edukačný proces. Učiteľ musí zvládnuť prípravu materiálov po technickej stránke ako aj didaktické situácie (Labjaková, 2019).

Súčasťou tejto tabule je viac komponentov. Ako prvý komponent je projekčná plocha, ktorej súčasťou je elektronické pero, ďalším komponentom je dátový projektor a počítač. Súčasťou počítača sú špeciálne programy. Na projekčnú plochu sa premieta obraz z počítača, učiteľ alebo žiak môže na tabuľu písať pomocou elektronického pera. Taktiež je tabuľa dotyková, čo umožňuje ľuďom ju ovládať aj bez elektronického pera. Interaktívnu tabuľu môžeme pri výuke používať napríklad pri zoradovaní obrázkov, pred matematické predstavy a mnoho ďalších. V materskej škole môžeme využiť interaktívnu tabuľu ako nástroj na priradovanie zvukov k obrázkom, napr. zvuky zvierat a obrázky daných zvierat, zvuky sanitky, hasičov, policajtov, k obrázkom týchto áut alebo ľudí v uniformách (Slavík, 2007).

Tablet

Tablet poskytuje vizuálne interaktívny dotykový prostriedok vzdelávania. Veľkou výhodou tabletu je jednoduché ovládanie, ktoré prebieha najmä používaním prsta. Tablet je navrhovaný s veľkým dôrazom na mobilitu. Prostredníctvom nich máme možnosť deti oboznamovať s novými informáciami a poznatkami zaujímavou formou a najmä ich môžeme interaktívne zapájať do priebehu vzdelávania. Vzdelávanie prostredníctvom tabletu v deťoch prebúda motiváciu a záujem o vzdelávanie sa. Prostredníctvom rôznych programov a aplikácií si cvičia jemnú motoriku, koordináciu medzi okom a rukou, rozvíja sa im zmyslová vnímavosť, učia sa farby, tvary, základy počítania a najmä sa rozvíja aj ich slovná zásoba. Tablet nie je nápomocný len deťom, ale aj učiteľom, ktorí si prostredníctvom

nich môžu pripravovať priebeh výučby, aj pre deti s individuálnymi potrebami (Šofranková, 2013).

Tablet sa dá v materskej škole využiť hlavne pomocou aplikácií, ktoré vzdelávajú deti v jemnej motorike, v hraní rolí, získaní hudobného cítenia, pomáhajú pri výučbe jazyka a reči, riešení problémov atď.

Preto popíšem pár aplikácií, ktoré sú na vzdelávanie detí pomocou tabletu dostupné:

1. Firstwords 1,2 (prvé slova 1, 2) – je aplikácia, ktorú môžu využiť už 2 ročné deti. V tejto aplikácii ide o poznávanie slov (oblečenie, jedlo, veci dennej potreby, zvierat, hračiek, hudobných nástrojov). Aplikácia funguje na princípe priradovania pomocou pexesových kartičiek a je dostupná aj v anglickej verzii, preto sa určite hodí na vyučovanie angličtiny v materskej škole. Pomocou nej sa deťom rozvíja slovná zásoba v materskom aj v cudzom jazyku.

2. Artictic birthday (ľadové narodeniny) – táto aplikácia je určená pre deti predškolského veku, ktoré sa učia porovnávať tvary, farby a veľkosti rôznych predmetov, čiže sa rozvíja ich zmyslové vnímanie.

3. Lego duplo train (lego duplo vlak) – je aplikácia dieťaťu pridelujúca role, ktoré musí splniť. Dieťa si môže vyskúšať úlohu strojvedúceho, konštruktéra mosta, sprievodcu a veľa ďalších profesií. Preto je aplikácia vhodná na spoznávanie okolitého sveta a povolání zábavnou formou (Šimeček, 2016).

Tablet je pomôcka, ktorá sa vo vzdelávaní detí v materských školách obvykle nevyskytuje. Za jeho výhodu však môžeme považovať fakt, že je pomôckou novou, nepoznanou a to má za následok väčšiu motiváciu a zaujatosť detí do ďalšieho vzdelávania. Zvolenie vhodných aplikácií umožňuje všestranné rozvíjanie detí. Uvedené príklady aplikácií vhodných do prostredia materskej školy rozvíjajú deti v týchto oblastiach: slovná zásoba, zmyslové vnímanie a poznanie sveta.

2 DIDAKTICKÁ TECHNIKA V MATERSKEJ ŠKOLE

Pojem didaktická technika sme si predstavili v prvej kapitole. Avšak pre dokonalé používanie didaktickej techniky by mal každý učiteľ mať základné povedomie o tom, ako ich všestranne využívať a ako správne prispôbiť podmienky v danej triede. Do prostredia materskej školy môžeme zaradiť digitálny kútik, ktorý je pre deti priestorom k experimentovaniu tak aj poznávaniu nových schopností, vedomostí a zručností. V poslednom rade by mal učiteľ vedieť, aké oblasti u detí môže pomocou didaktickej techniky rozvíjať.

Každý učiteľ by sa mal zamerať na dve otázky z hľadiska didaktických funkcií, a to: ako učitelia pracujú s didaktickými technikami a ako prebieha komunikácia medzi učiteľom a žiakom pri práci s didaktickými technikami. Dôležitú úlohu hrá kvalitná pedagogická príprava. Didaktická technika výrazne zľahčuje proces vzdelávania. Taktiež je vhodná pre experimentovanie, modelovanie, študovanie javov a súvislostí, triedenie a pod. (Božík, 2018).

Učiteľ by sa mal svedomito pripraviť na prácu s deťmi. Mal by vedieť, akú didaktickú techniku má použiť a správne zvoliť program, ktorý bude deti rozvíjať v daných oblastiach. Prvou didaktickou technikou, na ktorú sa zameriame bude počítač, ktorý využíva väčšina učiteľov.

Pri práci s počítačmi, môžeme využívať všetky organizačné formy. Čo nás však limituje je typ výukového programu, množstvo počítačov v triede a počet detí. Pre celkové zvládnutie aktivity s deťmi v materskej škole prostredníctvom počítačov je kľúčovým bodom odborná znalosť technológií samotným učiteľom a jeho príprava pred začatím aktivity (Dostál, 2011).

Prvou etapou pracovania s počítačom je znalosť ovládania aspoň základnej manipulácie s počítačom. Následne by sme si mali zorganizovať riadenú činnosť. Máme niekoľko možností, ako môžeme vzdelávanie viesť: učiteľ pracuje s počítačom a deti odpovedajú na otázky, deti sa môžu pri počítači striedať, pričom pedagóg sedí bokom, ďalej môžu deti pracovať pri počítači samostatne s tým, že sa striedajú. V poslednom rade môžeme s deťmi pracovať pri počítači individuálne. Je dôležité, aby učiteľ vybral program, ktorý bude pre deti vhodný a bude ich vzdelávať, ďalej je dôležité, aby s ním učiteľ vedel pracovať natoľko, že je schopný venovať pozornosť deťom, ktoré pracujú s programom, ale aj deťom, ktoré sa hrajú v triede s inými predmetmi (Moravcová, 2005).

Učitelia v materských školách majú veľa možností ako zaradiť počítač do vzdelávania. Počítač je dobrou pomôckou pre deti s rôznymi znevýhodneniami. Taktiež ho môžeme používať na individuálnu prácu s deťmi. Existuje mnoho programov, ktoré sú zamerané práve na rozvíjanie oblastí, v ktorých majú deti nedostatky. Z toho dôvodu je dôležité, aby mal učiteľ prehľad a vedel správne vybrať didaktickú techniku aj vhodný program. Taktiež je ale dôležité stanoviť si čas, ktorý by deti mali pri využívaní didaktickej techniky tráviť.

Každý učiteľ by mal stanoviť presnú dĺžku času, ktorú deti pri didaktických technikách trávia. Čas môžeme stupňovať podľa veku detí. Deti vo veku od 4,5 rokov by mali tráviť maximálne 15 minút pri didaktickej technike. Deti vo veku od 4,5 do 5 rokov by mali tráviť 20 minút pri didaktickej technike. Deti vo veku 5 – 6 rokov by mali tráviť 25 až 30 minút pri didaktickej technike (Moravcová, 2005).

2.1 Digitálny kútik v materskej škole

Pri začlenení digitálneho kútika do materskej školy by sme mali splniť tri základné podmienky. Pod pojmom digitálny kútik si vieme predstaviť priestor v triede vyhradený pre didaktické techniky. To znamená, že deti budú mať prístupné počítače, dataprojektor, fotoaparáty a pod., ktoré budú využívať na vzdelávanie sa, objavovanie, experimentovanie atď.

Keď chceme do materskej školy zakomponovať digitálny kútik, musíme ho prispôbiť potrebám, požiadavkám, možnostiam, ale aj špecifickým potrebám každého dieťaťa. Do úvahy by sme mali brať priestorové, materiálne a personálne podmienky (Kalaš, 2013).

2.1.1 Priestorové podmienky

Keď budeme chcieť do triedy začleniť digitálny kútik, musíme zohľadniť priestorové podmienky každej konkrétnej triedy. Vieme, že každá trieda je rozčlenená do určitých edukačných kútikov, ako je napríklad kútik varenia, kútik stavebníc, a taktiež v triede máme priestor na riadené činnosti, pohybové hry atď. Digitálny kútik by sme mali do triedy zaradiť tak, aby bol jej súčasťou. Tento priestor by sme mali rozčleniť tak, aby učiteľ videl na každý počítač, ktorý do tohto kútiku dáme.

Pri tvorbe digitálneho kútiku by sme mali dodržiavať pár zásad:

1. Mali by sme vymedziť priestor, v ktorom sa bude kútik nachádzať.
2. Kútik by mal byť rozložený tak, aby dieťa malo voľný vstup aj odchod z kútika.

3. Dataprojektor by mal byť umiestnený tak, aby bol na bezpečnom mieste.
4. Tlačiarne by mali byť umiestnené na stole tak, aby s nimi mohli deti manipulovať.
5. Zdroj k elektrickým zásuvkám a iným nebezpečným veciam zabezpečiť tak, aby sme obmedzili nebezpečenstvo.
6. Vhodné osvetlenie.
7. Vyčleniť poličky na ostatné digitálne pomôcky (tablety, rádio) (Kalaš, 2013).

Vhodné priestorové podmienky nám uľahčia prácu s digitálnymi technológiami a najmä nám zabezpečia bezpečnosť detí pred úrazmi. Dôležité je dbať na tieto podmienky a podľa nich aj prispôbiť priestory v škole. Následne sa zameriame na materiálne podmienky, ktoré sú tiež dôležitou súčasťou digitálneho kútika.

2.1.2 Materiálne podmienky

Základné materiálne podmienky, ktoré by mal kútik spĺňať je základný detský nábytok ako sú detské stoličky a stoly.

Materiálne podmienky detského kútika by mali spĺňať:

1. Stoly a stoličky by mali mať dostatočnú výšku, aby zodpovedali výške detí.
2. Mali by sme zvoliť teplé farby.
3. Počet stoličiek a stolov musí zodpovedať počtu detí.
4. Učebné pomôcky by mali byť primerané veku detí (Kalaš, 2013).

Materiálne podmienky, ako aj priestorové sú tiež kľúčovým pilierom pri tvorbe digitálneho kútika. Musíme brať do úvahy uvedené aspekty, aby sa pre deti zabezpečilo bezpečné a hravé prostredie, ktoré im prinesie do vzdelávania nový obraz.

2.1.3 Personálne podmienky

Učiteľ musí spĺňať určité podmienky, ako napríklad musí byť trpezlivý, inovatívny, vytrvalý a mal by mať neustálu potrebu sa vzdelávať. Hlavnú úlohu v personálnych podmienkach zastáva riaditeľ materskej školy. Mal by byť iniciátorom, mal by plánovať ďalšie vzdelávanie učiteľov, mal by podporovať spoluprácu medzi učiteľmi, ale aj s rodičmi a ďalšími odborníkmi (Kalaš, 2013).

Organizácia práce s didaktickou technikou kladie vysoké nároky na učiteľa. Učiteľ sa musí naučiť pracovať s danou technikou, musí zmeniť svoje postupy, transformovať svoje myslenie. Organizácia aktivít s didaktickou technikou závisí od cieľov, ktoré si učiteľ zvolí, obsahového zamerania a od toho ako dlho bude aktivita trvať.

Postup učiteľa pri práci s didaktickou technikou:

1. Formulovať výchovnovzdelávacie ciele a stanoviť pravidlá aktivít.
2. Premyslieť stratégie výchovnovzdelávacej činnosti.
3. Definovať, ktoré kompetencie sa budú u detí rozvíjať.
4. Určiť organizačnú formu.
5. Použiť primeranú didaktickú techniku.
6. Použiť ďalšie činnosti, ktoré sa budú uskutočňovať.
7. Určiť počet skupín v triede.
8. Zaradiť deti do skupín.
9. Stanoviť primeraný čas.
10. Určiť aké ďalšie pomôcky budeme používať.
11. Zabezpečiť rovnosť príležitostí na prácu s didaktickou technikou.
12. Zhodnotiť aktivity (Kalaš, 2013).

Pre lepšie porozumenie nasledujúcich krokov si ich bližšie interpretujeme:

Formulovať výchovno vzdelávacie ciele a stanoviť pravidlá aktivít

Pedagóg predtým než začne vymýšľať aktivity, musí najskôr stanoviť ciele, ktoré vychádzajú z rámcového vzdelávacieho programu a následne si škola robí svoj školský vzdelávací program. Tieto ciele by mali byť formulované aktívnym slovesom, mali by byť konkrétne, merateľné, kontrolovateľné a pod. Čo sa týka pravidiel aktivít, pedagóg by mal jasne stanoviť pravidlá pri práci s didaktickou technikou. Mali by byť jasné a stručné.

Premyslieť stratégie výchovno vzdelávacej činnosti

V tomto kroku je dôležité ako veľmi je pedagóg erudovaný. Pri práci s deťmi môže použiť rôzne stratégie ako napríklad: zážitkové učenie, bádateľsky orientovanú výuku a pod. Taktiež musíme klásť dôraz na vhodný výber motivácie, tak aby sme u detí prebudili záujem.

Definovať, ktoré kompetencie sa budú u detí rozvíjať

Pedagóg by sa mal pri tvorbe aktivít zamerať aj na to, čo u detí pomocou didaktickej techniky bude rozvíjať. Mal by sa zameriavať napríklad na rozvoj kritického myslenia a vnímania, flexibilného rozhodovania, mal by rozvíjať vyššie poznávacie procesy, zvládanie neočakávaných situácií a taktiež by mal u detí rozvíjať kooperáciu.

Určiť organizačnú formu

Tento krok závisí na tom, akým spôsobom bude učiteľ s didaktickou technikou pracovať. Záleží na tom či chce učiteľ pracovať individuálne s menšou alebo väčšou skupinou detí alebo či chce pracovať s celou triedou. Frontálnu formu využíva pedagóg hlavne pri prezeraní si obrázkov, stimulácií nejakého javu a pod. Skupinovú organizačnú formu môže využiť pri výtvarnej činnosti s využitím počítača, notebooku alebo tabletu. Individuálnu organizačnú formu môže využiť pri práci so znevýhodneným dieťaťom alebo pri natáčaní videa a pod.

Použiť primeranú didaktickú techniku

Na to aby bola aktivita úspešná, musí pedagóg zvoliť primeranú didaktickú techniku. Na činnosť ktorá je zameraná na problematiku domácich zvierat, farieb a pod. pedagóg využije počítač s vhodným programom alebo interaktívnu tabuľu taktiež s vhodným programom. Rovnako by mal rešpektovať tempo, akým bude dieťa pracovať a rozsah toho, čo sa dieťa naučí.

Použiť ďalšie činnosti, ktoré sa budú uskutočňovať

Pri používaní didaktickej techniky je vhodné kombinovať ich s čo najrozmanitejšími činnosťami. To môžeme dosiahnuť napríklad tak, že v digitálnom kútiku pracujú deti so softvérom o dopravných prostriedkoch a v kútiku stavebníc stavajú cesty a križovatky, v ďalšom kútiku stavajú autá pomocou postupu a v knižnici si prezerajú časopisy, encyklopédie na tému doprava.

Určiť počet skupín v triede

Pri práci s didaktickou technikou musíme brať do úvahy lepšiu koncentráciu detí. Počet skupín sa v priebehu edukačnej činnosti v závislosti od obsahu mení. Skupinová práca sa na konci činnosti môže zlúčiť do frontálnej formy hlavne pri vyhodnocovaní údajov.

Zaradit' deti do skupín

Zarad'ovat' deti do skupín môže pedagóg uskutočniť podľa vlastného uváženia. Počet detí v skupine musí pedagóg určiť podľa toho, aké sú pravidlá, charakter a zameranie edukačnej činnosti. Dôležité je, aby pedagóg sledoval ako je skupina schopná spolupracovať, komunikovať, aké majú jazykové bariéry a pod.

Stanovit' primeraný čas

Stanovenie času pre aktivity je u detí veľmi dôležité. Najmä z pohľadu veku dieťaťa. Aktivity by nemali presiahnuť 30 minút pre deti vo veku 5 – 6 rokov.

Určiť aké ďalšie pomôcky budeme používať

Do tejto kategórie patria všetky iné pomôcky, ktoré učiteľ bude pri edukačnej činnosti používať. Pomôcky by mali byť zaujímavé, aby deti zaujali.

Zabezpečiť rovnosť príležitostí na prácu s didaktickou technikou

Je dôležité, aby pedagóg dal každému dieťaťu príležitosť pracovať s didaktickou technikou. Pedagóg pri edukačnej činnosti musí mať prehľad o tom, ktoré dieťa už aktivitu skončilo a ktoré nie. Taktiež o deťoch, ktoré činnosť s didaktickou technikou z nejakého dôvodu nechceli splniť.

Zhodnotiť aktivity

Je nevyhnutné, aby sme na konci edukačných aktivít zhodnotili s deťmi to, čo sa naučili. Keď budeme s deťmi pravidelne robiť reflexiu a sebareflexiu, pomôže to skvalitniť edukáciu. Zhodnotiť aktivity môžeme pomocou diskusie, ktorá nám pomôže pochopiť postoje, pocity, úspechy a neúspechy detí. Dôležité je akceptovať všetky názory, ale taktiež akceptovať aj to, keď dieťa svoj názor nechce vyjadriť (Kalaš, 2013).

3 OBLASTI ROZVÍJANÉ DIDAKTICKOU TECHNIKOU

V tejto podkapitole si popíšeme štyri oblasti, ktoré u detí pomocou didaktickej techniky môžeme najčastejšie rozvíjať. Využívaním didaktickej techniky napomáhame deťom k rozvoji logického myslenia, pred matematických predstáv, poznanie sveta a mnoho ďalších. Prvú oblasť, ktorú si predstavíme je rozvoj motoriky. Druhá oblasť sa zameriava na vnímanie priestoru, tretia oblasť sa zameriava na verbálne zručností a štvrtá oblasť sa zameriava na svet okolo nás. Následne si každú oblasť skúsime zaradiť do vzdelávacích oblastí RVP PV.

3.1 Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti sú určené pre pedagogických pracovníkov. Tieto oblasti sú spracované tak, aby boli pre pedagógov zrozumiteľné a aby s nimi mohli ďalej pracovať. Z Rámcového vzdelávacieho programu pre pred školské vzdelanie vychádza Školský vzdelávací program, ktorý si každá škola vytvára sama. Súčasťou každej oblasti sú: ciele, vzdelávacia ponuka a očakávané výstupy. Ciele hovoria o tom, čo by mal u detí pedagóg rozvíjať. Vo vzdelávacej ponuke zase nájdeme súbor praktických činností, ktoré napĺňajú ciele. Očakávané výstupy nám zase hovoria o tom, čo by dieťa spravidla malo vedieť na konci pred školského veku. Avšak, toto závisí na individuálnych predpokladoch každého dieťaťa.

V rámcovom vzdelávacom programe pre predškolské vzdelávanie nájdeme päť oblastí, ktoré majú za úlohu všestranne rozvíjať deti.

1. Dieťa a jeho telo
2. Dieťa a jeho psychika
3. Dieťa a ten druhý
4. Dieťa a spoločnosť
5. Dieťa a svet (RVP PV, 2018)

Týchto päť oblastí má za úlohu dieťa všestranne rozvíjať. Oblasť Dieťa a jeho telo je zameraná na podporovanie rastu, fyzickú pohodu, telesnú zdatnosť, pohybovú a zdravotnú kultúru. Taktiež sa zameriava na podporovanie pohybových, manipulačných, sebaobslužných činností a v poslednom rade sa zameriava na upevňovanie zdravého životného štýlu.

V oblasti Dieťa a jeho psychika sa pedagóg má zameriavať hlavne na rozvíjanie duševnej pohody, psychickú zdatnosť, odolnosť dieťaťa, rozvoj intelektu, reči a jazyka, poznávacích procesov, citov, vôle a pod.

V oblasti Dieťa a ten druhý by sa mal pedagóg zameriavať hlavne na utváranie vzťahov či k druhému dieťaťu alebo dospelému človeku. Taktiež kultivovať a obohacovať vzájomnú komunikáciu. V oblasti Dieťa a spoločnosť má pedagóg za úlohu rozvíjať deti v sociokultúrnej oblasti. Pedagóg by ich mal uviesť do spoločnosti, dať im povedomie o pravidlách spoločnosti, o kultúre, umení a pod. V poslednej oblasti Dieťa a jeho svet by sa mal pedagóg zameriavať na to, aby dieťa malo povedomie o okolitom svete, malo by vedieť ako človek vplýva na prírodu, ako ju máme chrániť a mať k nej úctu (RVP PV, 2018).

Predstavili sme si päť oblastí, ktoré sú pre vzdelávanie detí kľúčové. Následne sa pozrieme na oblasti, ktoré môžeme u detí rozvíjať pomocou didaktickej techniky a zaradíme si ich do oblastí, ktoré nám popisuje Rámcový vzdelávací program pre predškolské vzdelávanie.

3.1.1 Rozvoj motoriky

Jemná motorika je u detí veľmi dôležitá. Pod týmto pojmom si môžeme predstaviť pohyby rúk, prstov a rozvíjať ju môžeme viacerými spôsobmi, napr. navliekanie korálok, lepenie, strihanie, grafomotorické cvičenia, stavebnice. Dieťa vo veku od troch do piatich rokov by malo podľa autoriek Bednárovej a Šmardovej (2007) zvládnuť manipuláciu s drobnými predmetmi, strihanie, otváranie dlane postupne po jednom prste a taktiež by malo zvládnuť dotknutie palca s každým prstom.

Je však jasné, že dieťa si viac rozvíja jemnú motoriku pri manipulácií s reálnymi predmetmi, avšak keď chceme výchovnovzdelávací proces ozvláštniť, môžeme na rozvoj jemnej motoriky použiť didaktickú techniku. Na rozvoj jemnej motoriky pomocou didaktickej techniky nám preto pomôžu rôzne programy, kde úlohou detí je spojenie dvoch alebo viacerých bodov, programy na kreslenie, jednoduché hry alebo posúvanie rôznych objektov. Vhodnou didaktickou technikou na rozvoj jemnej motoriky je tablet alebo interaktívna tabuľa (Božík, 2018).

Keby sme si ju chceli zaradiť do RVP PV určite sa zhodneme že jemná motorika je súčasťou vzdelávacej oblasti Dieťa a jeho telo.

3.1.2 Vnímanie priestoru

Priestor je téma, ktoré vie dieťa pochopiť len ťažko. Dieťa nemá dostatočné skúsenosti s pohybom v priestore a taktiež nemá dostatočne vyvinuté myslenie. To je dôvod toho, prečo nepoznajú presne pojmy, ktoré súvisia s priestorom, v orientácii a mýlením si pravej a ľavej strany. Priestorovú orientáciu môže učiteľ rozvíjať rôznymi hrami, kde je úlohou detí hľadanie predmetov v triede a pod. Je dôležité, aby sa dieťa naučilo najskôr orientáciu v makro priestore ako je záhrada, herňa a pod.

Počítačové programy sú zamerané na vnímanie priestoru a precvičovanie si základných pojmov: hore, dolu, vpravo, vľavo. Na nácvik základných pojmov nám slúžia hlavne šípky na klávesnici. Na nácvik orientácie v priestore sú dobré labyrinty, kde deti musia pohybovať kurzorom prostredníctvom šípiek. To, čo je pre deti ťažké na pochopenie sú pravé a ľavé tlačidlo na myši (Moravcová, 2005).

Vhodným programom na precvičovanie orientácie v priestore je program s názvom DysCom. Tento počítačový program je pre deti veľmi zaujímavý hlavne pre jeho pestré ilustračné obrázky. Ponúka deťom štyri oblasti v ktorých sa môžu zlepšovať, a to: orientácia v priestore, čítanie, písanie, zrkové vnímanie. Veľkou výhodou tohto programu je aj možnosť nastavenia stupňa náročnosti. Program je audiovizuálny, dokáže dieťaťu dať spätnú väzbu, taktiež má k dispozícii motivačné hry, ktoré napomáhajú pri udržaní dlhšej pozornosti dieťaťa (UCN, 2018).

Môžeme vidieť, že táto oblasť sa zameriava na vnímanie priestoru. Je veľmi ťažké zaradiť vnímanie priestoru iba do jednej oblasti z RVP PV. Najviac sa však priestorová orientácia objavuje v oblasti Dieťa a jeho psychika, ktorá sa rozdeľuje do troch podoblastí, a to na jazyk a reč, poznávacie schopnosti a funkcie, predstavivosť, fantázia a myšlienkové operácie a v poslednom rade podoblasť s názvom seba ponímanie, city a vôľa. Vnímanie priestoru však môžeme zaradiť do RVP PV práve k oblasti Dieťa a jeho psychika do podoblasti poznávacie schopnosti a funkcie, predstavivosť, fantázia a myšlienkové operácie.

3.1.3 Verbálne zručnosti

Didaktická technika je na jednej strane podporovaná, ale aj kritizovaná, čiže nepodporovaná. Dôvodom nepodporovania didaktickej techniky najmä rodičmi je názor, že deti jej vplyvom majú nedostatky v komunikácii. Podľa zistení autorky Moravcovej (2005) je možné konštatovať, že deti komunikujú hlavne tak, že starší skúsenejší pomáhajú mladším, ale často sa stane to, že staršie dieťa vystrieda pri počítači menšie. Deti predškolského veku si rozvíjajú reč predovšetkým napodobovaním. Môžeme nájsť počítačové programy, ktoré si kladú za cieľ rozvíjať reč. Väčšinou ide o úlohy, kde dieťa spája obrázok so zvukovým doprovodom. Veľmi používané je aj prepojenie rozprávky a počítača. Avšak nemalo by sa to využívať často, pretože to môže spôsobiť stratu záujmu detí o knihu.

Vhodnou pomôckou na rozvíjanie verbálnych zručností je Albi kúzelné čítanie. Táto kniha je vybavená hovoriacim perom a jej súčasťou je mnoho rozprávok, hádaniek, básničiek a pod. Táto pomôcka je zameraná na rozličné témy ako: ročné obdobia, farby a tvary, zvieratá, ale aj na učenie anglického jazyka.

Taktiež však nájdeme počítačové programy, ktoré sa zameriavajú na logopédiu. Jedným z programov, ktorý môžu učitelia využívať je Visible speech. Program pomáha deťom precvičovať: správnu výslovnosť, intenzitu reči, trvanie a splnutie výslovnosti hlások, slabík, slov a fráz (M.U.E.G.N. 2011).

Rozvoj verbálnych zručností sa v RVP PV objavuje v oblasti s názvom Dieťa a jeho psychika v podoblasti jazyk a reč. V tejto oblasti je úlohou učiteľa rozvíjať rečové schopnosti a jazykové zručnosti u detí. Je dôležité aby učiteľ podporoval receptívne aj produktívne dovednosti detí. Taktiež by u dieťaťa mal učiteľ podporovať komunikatívnosť a kultivovaný prejav. Pre deti predškolského veku je dôležité osvojenie si poznatkov a zručností, ktoré im v ďalšom vzdelávaní napomôžu k písaniu a čítaniu.

3.1.4 Svet okolo nás

Anglický filozof John Locke hovoril o tom, že sa dieťa na svet narodí ako „tabula rasa“, čiže ako nepopísaná doska a až postupom času dieťa získava morálne zásady, dojmy, skúsenosti a pod. Práve táto oblasť je dôležitá pri utváraní morálnych zásad u detí. Rámcový vzdelávací program pre predškolské vzdelávanie dáva učiteľom za cieľ zoznámiť deti s miestom a prostredím, v ktorom žije a vytvárať si k nemu pozitívny vzťah. Taktiež by dieťa malo poznávať iné kultúry, malo by vedieť ako sa správať k životnému prostrediu, rozvíjať úctu ku všetkým formám života a pod.

V tejto oblasti môžeme používať didaktické techniky na triedenie objektov do skupín podľa spoločných znakov, môžeme si pod tým predstaviť napríklad úlohu, kde deti majú skupinu obrázkov, napr. lesných zvierat a vodných zvierat, ich úlohou teda je podľa ich spoločného znaku zaradiť zvieratá, ktoré žijú v lese a ktoré vo vode. Ďalej ich môžeme využiť na pasívne pozorovanie experimentov a javov, ktoré nemôžeme vidieť na vlastné oči. To znamená že deťom môžeme ukázať prostredníctvom videa ako rastie strom od semena až po dospelý strom (Božík, 2018). Taktiež didaktickú techniku môžeme využívať na spoznávanie iných kultúr, živočíchov a nepriaznivých prírodných javov.

4 ZHRNUTIE

Didaktická technika je pojem, ktorým sa zaoberá mnoho autorov. Pod týmto pojmom si môžeme predstaviť technické zariadenia, ktoré využívame pri vzdelávacom procese. Môžeme ich rozdeliť na tradičné a moderné. Avšak je dôležité spomenúť že ich súčasťou sú aj programy, ktoré sa používajú na vzdelávanie detí.

Didaktickú techniku zaraďujeme do materiálnych didaktických prostriedkov, ktoré sa následne rozdeľujú na učebné pomôcky a technické zariadenia. Didaktickú techniku rozdeľujeme podľa zmyslov na auditívnu, vizuálnu a audiovizuálnu.

Najčastejšou didaktickou technikou, s ktorou sa v materskej škole stretneme sú počítač, interaktívna tabuľa, televízor avšak niektoré materské školy používajú na vzdelávanie detí tablet.

Pre čo najefektívnejšie používanie didaktickej techniky by mal každý pedagóg vedieť ako danú techniku používať a ako správne prispôbiť podmienky danej triedy. Vhodným variantom pre prácu s didaktickou technikou je zakomponovanie digitálneho kútika do materskej školy. Pod týmto pojmom chápeme priestor, ktorý je vyhradený na prácu s didaktickou technikou. V tomto priestore môžu byť k dispozícii počítače, tablety, data projektor, fotoaparát a pod. Digitálny kútik však musí spĺňať tri základné podmienky a to: priestorové, materiálne a personálne.

Priestorové podmienky splníme tak, že digitálny kútik zakomponujeme do triedy tak, aby bol jej súčasťou. Materiálne podmienky zase splníme tak, že v ňom budú k dispozícii primerané stoličky a stoly pre deti danej triedy. Personálne podmienky sú podmienky kladené na pedagóga a riaditeľa materskej školy. Pedagóg by mal byť trpezlivý, inovatívny, vytrvalý. Riaditeľ by mal zase zabezpečovať ďalšie vzdelávanie učiteľov a podporovať spoluprácu medzi učiteľmi, rodičmi ale aj ďalšími odborníkmi.

V poslednom rade by sme pri používaní didaktickej techniky mali myslieť na oblasti, ktoré u detí chceme rozvíjať. Najčastejšie pomocou didaktickej techniky u detí rozvíjame oblasť Dieťa a svet, Dieťa a jeho telo a Dieťa a jeho psychika.

V nasledujúcej praktickej časti budú predstavené výskumné ciele, otázky, výskumná metóda, výskumný súbor a analýza dát. Ďalej si interpretujeme výsledky v rámci ktorých si predstavíme štyri významové kategórie. Na záver bakalárskej práce budú predstavené limity práce, diskusia a odporúčenie pre prax.

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

5 METODOLÓGIA VÝSKUMU

Praktická časť rozširuje časť teoretickú o zistenia z prostredia edukačnej reality. Sú v nej predložené výskumné ciele, otázky, popis výskumného súboru a taktiež výskumná metóda. Pre tento typ práce bolo zvolené pološtruktúrované interview. Výskumný súbor pozostával z ôsmich participantiek. Rozhovory boli po ich realizácii prepísané a následne boli spracované pomocou otvoreného kódovania. Na záver budú interpretované výsledky, predstavené zhrnutie výskumu, diskusia a odporúčenie pre prax.

5.1 Výskumné ciele a otázky

Hlavným cieľom bolo **zistiť, aké skúsenosti majú učiteľky s používaním didaktickej techniky v materskej škole.**

Ďalej boli stanovené čiastkové ciele:

Čiastkový cieľ č. 1: Zistiť aká didaktická technika sa používa pri vzdelávaní detí v materských školách.

Čiastkový cieľ č.2: Zistiť, akým spôsobom pracujú učitelia v materských školách s didaktickou technikou.

Čiastkový cieľ č.3: Zistiť, aké vzdelávacie oblasti sa pomocou didaktickej techniky rozvíjajú.

Ďalej boli stanovené tri výskumné otázky, ktoré sú rozdelené na hlavnú výskumnú otázku a dve čiastkové otázky.

Hlavná výskumná otázka: **Aké skúsenosti majú učiteľky pri používaní didaktickej techniky?**

Čiastkové výskumné otázky:

1. Akú didaktickú techniku, používajú učiteľky pri vzdelávaní detí v materskej škole?
2. Akým spôsobom pracujú učiteľky s didaktickou technikou pri vzdelávaní detí?
3. Aké vzdelávacie oblasti sa u detí pomocou didaktickej techniky rozvíjajú?

5.2 Výskumná metóda

Pre našu prácu sme zvolili pološtruktúrované interview, ktoré pozostávalo zo štrnástich otvorených otázok. Pred samotným interview by mal byť vytvorený tzv. raport, čo je navodenie priateľskej atmosféry medzi výskumníkom a participantom.

Autor Gavora (2006) hovorí že, ak chce výskumník pochopiť správanie ľudí, musí podľa jeho slov svoju pozornosť sústrediť nato, ako ľudia svoje konanie obhajujú, nemôže im podsúvať pripravené odpovede. Jeho cieľom je sústrediť sa na osobu, nato, ako to ona celé vníma a opisuje. Hlavnou úlohou kvalitatívneho výskumu nie je vyvrátiť určité zaužívané teórie a definície, ako to je pri kvantitatívnom výskume, ale skôr sa snaží o potvrdenie už vzniknutých teórií, vytváraním nových, ale klásť nové otázky.

Pološtruktúrované interview pozostáva z prípravy výskumníka, ktorá obsahuje pripravenie obsahového rámca, okruhy, ktorými sa chceme zaoberať, ale otázky sa prispôsobujú chodom rozhovoru a prebiehajúcou situáciou. Vyznačuje sa najmä komunikáciou tvárou v tvár, čiže výskumník je s participantom v priamom kontakte (Gavora, 2006).

5.2.1 Spracovanie dát

Pre realizáciu nášho výskumu bolo pre nás podstatnou úlohou uviesť participantom ciele nášho výskumu, dôvody jeho realizácie. Náš zámer spočíval v získaní osobných postrehov, myšlienok a skúseností našich participantov s didaktickou technikou. Participantov sme z dôvodu cítenia sa nepríjemne z ich strany nenahrávali, preto sme využívali pri interview počítač, do ktorého sme si jednotlivé získané informácie zaznamenávali.

Prepísané dáta sme ďalej spracovali pomocou otvoreného kódovania, z ktorého nám vzniklo niekoľko pracovných kódov. Medzi kódmi sme následne hľadali spojitosti vďaka ktorým sme následne vytvorili významové kategórie.

Strauss a Corbinová (1999) hovoria že, otvorené kódovanie je časť analýzy, ktorá má za úlohu označovať a kategorizovať pojmy, pomocou dôkladného študovania údajov. Taktiež hovoria, že pri otvorenom kódovaní sú údaje rozdelené na časti, následne sú preverené a porovnané, aby sme boli schopní zistiť podobnosti a rozdiely.

Švaříček a Šed'ová (2014) zase hovoria, že otvorené kódovanie je univerzálny a účinný spôsob pre začatie analýzy dát. Pri otvorenom kódovaní text rozdelíme na časti, ktorým v ďalšom kroku priradíme kód. Kód musí zachytiť danú časť rozhovoru.

Ako hovoria definície, pre náš výskum sme v odpovediach participantiek hľadali kódy. Každý kód zachycoval časť z rozhovoru. Po spracovaní všetkých kódov sme boli schopný zistiť podobnosti a rozdiely.

5.3 Výskumný súbor

Pri dokazovaní nášho hlavného cieľa a čiastkových cieľov sme si vybrali kontaktovanie ôsmich učiteliek materských škôl. Sústredili sme sa na učiteľky pracujúce v Slovenskej republike, ale aj v Českej. Výskumný súbor pozostával zo šiestich učiteliek pracujúcich v materskej škole na Slovensku a dve z našich vybraných participantiek pracujú v Českej republike. Nami vybrané participantky pracujú v materských školách zhruba v rozmedzí od 2,5 po 30 rokov. Čiže máme postrehy aj z dlhoročnej praxe ale aj postrehy s menšou dobou pôsobenia v materskej škole.

5.3.1 Charakteristika výskumného súboru

Náš výskumný súbor pozostával z ôsmich žien, ktoré pôsobia v materských školách. Pracovné pôsobenie sa pohybovalo zhruba od 2,5 roka do 30 rokov. Jednotlivé učiteľky z dôvodu prisľúbenia anonymity budeme oslovovať ako participantky č. 1, 2, 3 a podobne. V tejto podkapitole sa budeme venovať ich charakteristikám, aby sme si ich trochu priblížili základnými informáciami. Všetky participantky súhlasili s prevedením interviewu.

Participantka číslo 1

Pracuje v materskej škole už 29 rokov. Materská škola, v ktorej pôsobí sa nachádza v Petrovcích, okrese Hradec Králové. Učí deti vo veku od štyroch do šiestich rokov. Pod pojmom didaktická technika si predstavuje interaktívnu tabuľu, počítač, televízor, tablet a pod. Osobne má skúsenosti s tabletom a interaktívnou tabuľou, ktoré efektívne využívajú v materskej škole.

Participantka číslo 2

Pôsobí v materskej škole v Trenčianskych Tepliciach na pozícii riaditeľky. V materskej škole pôsobí 30 rokov. Pod pojmom didaktická technika si predstavuje televízor, interaktívnu tabuľu, bee – bot pomôcku a pod. Na vzdelávanie detí využívajú hlavne interaktívnu tabuľu, na ktorej majú široký výber programov. Do budúcnosti by chceli zaradiť do vzdelávania detí tablety.

Participantka číslo 3

Pôsobí v materskej škole v centre Brna a učí tam 2,5 roka. Vekové zloženie detí je v rozmedzí od troch do šiestich rokov, avšak súčasťou triedy sú aj dve dvojročné deti. Pod pojmom didaktická technika si predstavuje napríklad počítač alebo interaktívnu tabuľu. Počítač v triede majú spolu aj s didaktickými hrami, avšak deťmi nie je veľmi využívaný. S interaktívnou tabuľou skúsenosti nemá. Na cvičenie s deťmi využívajú televízor.

Participantka číslo 4

Učí v materskej škole v Novom Meste nad Váhom a tento rok oslávi 10. výročie svojho pôsobenia. Vekové zloženie detí je od štyroch do šiestich rokov. Tablety v škôlke síce majú, ale deťmi nie sú využívané z dôvodu, že ich to nebaví. Počítač využívajú len z dôvodu interaktívnej tabule, s ktorou má participantka veľmi dobré skúsenosti.

Participantka číslo 5

Pracuje v materskej škôlke v Galante a je to zhruba 5 rokov, čo tam pôsobí. Vekové zloženie detí je od štyroch do šiestich rokov. Počítač využívajú iba na základe práce s interaktívnou tabuľou, s ktorou majú dobré skúsenosti. Tablet v materskej škole síce využívajú, ale iba ako prostriedok na púšťanie hudby.

Participantka číslo 6

Vyučuje v materskej škole v Bratislave v období troch rokov. Vekové zloženie detí v škole je od štyroch do šiestich rokov. Pod pojmom didaktická technika si predstavuje rádio, počítač alebo interaktívnu tabuľu. Tablet nevyužívajú, ale uvažujú o jeho zabezpečení do školy. Počítač využívajú len na základe interaktívnej tabule.

Participantka číslo 7

Pracuje v materskej škôlke v meste Trnava a pôsobí tam sedem rokov. Učí deti vo veku od troch do piatich rokov. Pod didaktickou technikou jej napadne interaktívna tabuľa, CD a DVD prehrávač. Počítač využíva iba na administratívne záležitosti a na prepojenie s tabuľou. O tablete, ako o pomôcke pri vzdelávaní detí zatiaľ neuvažovala.

Participantka číslo 8

Pôsobí v meste Sládkovičovo a učí tam štyri roky. Stará sa o deti vekovo od troch do piatich rokov. Pod pojmom didaktická technika si predstavuje interaktívnu tabuľu, Bee-bot, hovoriace štipce, hovoriace pero, tablet, botley robot. Z finančného dôvodu tablety nemajú

v škole k dispozici. Počítač je využíván jen samotnou na vyhledávání pomůcek, námetov a materiálů.

6 INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV

Výsledky sú interpretované pomocou pološtruktúrovaného interview s učiteľkami materských škôl. Celkovo nám vznikli štyri významové kategórie.

1. Didaktická technika ako súčasť života
2. Interaktívna tabuľa – najčastejšie používaná didaktická technika
3. Všestranné využívanie didaktickej techniky
4. Oblasti rozvíjané pomocou didaktickej techniky

6.1 Didaktická technika ako súčasť života

Prvá významová kategória poukazuje na to, že deti berú prístroje ako počítač, tablet, interaktívne tabule ako súčasť ich života. Doba, v ktorej žijeme sa stále posúva dopredu a učiteľom zľahčuje proces vzdelávania. V odpovediach participantiek sme sa mohli stretnúť s názormi, že práca s didaktickou technikou je pre deti síce zaujímavá ale nie nová. Deti v dnešnej dobe majú každodenný prístup k rôznym didaktickým technikám či už doma alebo v materských školách. Dôležitý je však spôsob ako s touto technikou pracujeme a ako deti rozvíjajú, čo je z odpovedí participantiek znateľné.

Participantka č. 1 – „*Myslím, že deti vnímajú technológie ako súčasť svojho života, nemajú problém s ovládaním (na rozdiel od veľa dospelých ľudí) je to pre nich bežná vec.*“

Participantka č. 3 – „*Je to pre nich určite zaujímavé, ale myslím si, že to nie je pre nich nič nové, vzhľadom k dnešnej dobe, pretože už v materskej škole trošku vnímam, že deti dokonca vlastnia svoj telefón alebo tablet, takže toho majú, ako som už povedala doma dost'. Ale myslím si, že je to príjemné ozvláštnenie činnosti.*“

Učiteľky sa v názoroch ako deti vnímajú didaktickú techniku takmer zhodujú. Myslia si, že síce je práca s ňou pre deti zaujímavá, nie je to nič, čo by už nepoznali. Deti majú k dispozícii tablet alebo telefón, ktorých súčasťou sú rôzne aplikácie alebo rodičia deťom pomocou týchto prístrojov púšťajú rôzne videá, rozprávky a pod.

Participantka č. 4 – „*Je to pre nich zaujímavé, tešia sa keď si púšťame pesničky, či majú za úlohu priradiť zvuky k obrázkom alebo uhádnuť aký strom je na obrázku, a tak podobne. Majú z toho radosť a viac sa im aj chce vzdelávať.*“

Participantka č. 5 – „*Ako si ich všímam, tak má to na nich veľmi dobrý vplyv, deti sa oveľa viac naučia, keďže je to pre nich nové, najmä teda čo sa interaktívnej tabule týka. Tú by som povedala, že priam zbožňujú.*“

Táto kategória sa zameriavala hlavne na to, ako deti vnímajú didaktickú techniku. Mohli sme tu vidieť pozitívne ohlasy zo strany učiteliek, ktoré si myslia, že deti práca s didaktickou technikou zaujíma a motivuje k ďalšiemu vzdelávaniu. Avšak zaznamenali sme aj názor, že v živote detí to nie je žiadna novinka a berú to ako súčasť ich životov.

6.2 Interaktívna tabuľa – najčastejšie používaná didaktická technika

V tejto kategórii sme sa snažili zistiť akú didaktickú techniku používajú učiteľky najčastejšie. Už podľa názvu je jasné, že to je práve interaktívna tabuľa.

Interaktívna tabuľa je využívaná na vzdelávanie detí vo väčšine materských škôl. Participantky vo svojich odpovediach uviedli, že interaktívnu tabuľu používajú a majú s ňou kladné skúsenosti. Súčasťou interaktívnej tabule sú rôzne vzdelávacie programy, ktoré majú za úlohu všestranné vzdelávanie detí.

Participantka č. 1 – „*Ja osobne používam na svoju riaditeľskú prácu notebook, ktorý používam aj na prácu s deťmi a taktiež používam interaktívnu tabuľu.*“

Participantka č. 3 – „*Interaktívna tabuľa; efektívne a zážitkové učenie.*“

Participantka č. 4 – „*Asi by som povedala, že rádio, tablet, interaktívna tabuľa a tak podobne.*“

Participantka č. 6 - *Rádio a interaktívnu tabuľu, púšťame si pesničky, rozprávky pred spaním.*“

Z odpovedí participantiek sme mohli vidieť, že na vzdelávanie detí používajú rôznu didaktickú techniku. Avšak technikou, ktorú používajú najčastejšie je interaktívna tabuľa, s ktorou majú aj veľmi dobré skúsenosti. Musíme však podotknúť, že na spustenie interaktívnej tabule potrebujeme počítač s vhodným didaktickým programom. V dvoch z odpovedí od participantiek sa objavila veta, ktorá hovorí o používaní počítača pre dieťa s poruchou reči: participantka č. 3: *„my sme konkrétne tie programy na počítač dostali, lepšie povedané mali sme ich predplatené, kvôli jednému chlapčekovi, ktorý mal silnú poruchu reči a bol to taký program s hlasom a zvukom, fungoval v podstate na princípe opakovania.“*

Participantka č. 2: *„Počítač používame hlavne pri individuálnej práci pedagogických asistentiek s deťmi so špeciálnymi potrebami a deťmi s odloženou povinnou školskou dochádzkou.“*

Učitelia v materských školách majú veľa možností ako zaradiť počítač do vzdelávania detí. Keď sa pozrieme na individuálnu prácu s počítačom, určite by som ju volila pre deti, ktoré majú nejaký typ znevýhodnenia, pretože im môžeme venovať čas, názorne ukázať čo potrebujeme a pod.

Aj výpovede participantiek nám značia, že didaktické techniky sú vhodnou pomôckou pre deti so špeciálnymi potrebami. Avšak aj v materských školách sa najčastejšie používa interaktívna tabuľa.

6.3 Všestranné využívanie didaktickej techniky

V tejto významovej kategórii predkladáme zistenie o tom, akým spôsobom pracujú učiteľky s didaktickou technikou. Zameriavame sa na to, či je práca s nimi skôr aktívna alebo pasívna. Taktiež sa zameriavame na to, aké programy sa používajú na vzdelávanie detí v materskej škole.

Pred samotným používaním didaktickej techniky je dôležitá odborná znalosť učiteľa a jeho príprava pred aktivitami. Učiteľ môže využívať všetky organizačné formy. Čo však učiteľov limituje je nedostatok výukových programov. Výroky participantiek pojednávajú o programoch, ktoré využívajú na vzdelávanie detí. Z výpovedí participantiek sa dozvieme aj spôsob akým s didaktickou technikou pracujú.

Participantka č. 1 – „S interaktívnou tabuľou mám veľa skúseností, v triede ju používame niekoľkými spôsobmi, deti na nej riešia napríklad rôzne úlohy, púšťame si pesničky napríklad k cvičeniu alebo si púšťame zaujímavé videá k téme s tým že si video vždy zastavíme a komentujeme ho (nejde len o pasívne pozeranie). Na interaktívnej tabuli používame hlavne stránku veskole.cz, kde si vytvárame vlastné DUMY.“

Participantka č. 2 – „Využívame rôzne interaktívne výučbové softvéry Tangramy, Tvary, Príroda okolo nás 1,2, Rok a jeho tajomstvá, Moja rodina, Staráme sa o svoje telo, Domáce zvieratá, Prírodné spoločenstvá, Cestička plná hier, Cestička do školy 2, Tvary a farby, Ľudské telo, Hravé písmenká.....CD prezentácie 1,2,3,4 diel Počítač používame hlavne pri individuálnej práci pedagogických asistentiek s deťmi so špeciálnymi potrebami a deťmi s odloženou povinnou školskou dochádzkou.“

Z odpovedí participantiek je vidieť, že pracujú s interaktívnou tabuľou aktívnym spôsobom. Využívajú mnoho programov, ktoré sú zamerané na rozličné témy. Interaktívna tabuľa patrí medzi audiovizuálnu techniku. Pôsobí ako na sluch tak na zrak, čo má vplyv na rýchlejšie a hlbšie uchovanie nových informácií.

Participantka č. 3 – „Premietame im cez ňu rozprávky, hrajú sa rôzne hry, učia sa pomenovať predmety, tvary, členov rodiny, rastliny, a tak podobne.“

Z odpovedí participantky môžeme vidieť, že interaktívnu tabuľu využívajú na pomenovanie členov rodiny, rastliny a pod. Avšak práca s didaktickou technikou by sa mala pre lepšie porozumenie a zapamätanie detí kombinovať aj s reálnymi predmetmi. Pri pomenovávaní rastlín si môže učiteľ pripraviť dané rastliny aj na reálnu ukážku. Dieťa následne zapojí zrak, hmat aj čuch.

Participantka č.4 – „Využívam počítač ale skôr ho využívam len ja na vyhľadávanie materiálov, námetov, pomôcok“.

Z predchádzajúcich odpovedí participantiek môžeme vidieť, že v týchto materských školách je didaktická technika používaná skôr pasívnym spôsobom na pozeranie rozprávok alebo na vyhľadávanie materiálov alebo námetov na ďalšie vzdelávanie.

Táto kategória popisuje ako učitelia využívajú didaktickú techniku pri vzdelávaní detí. Taktiež akým spôsobom učitelia s didaktickou technikou pracujú a či je ich práca pasívneho alebo aktívneho charakteru. Z daných odpovedí sa zistilo, že dve z ôsmich učiteliek materských škôl majú k dispozícii širokú škálu didaktických programov ktoré využívajú na vzdelávanie detí. Taktiež sme však zistili, že väčšina učiteliek nemá k dispozícii didaktické programy a z tohto dôvodu využívajú didaktickú techniku skôr pasívnym spôsobom na vyhľadávanie informácií, púšťanie rozprávok a pod.

6.4 Oblasti rozvíjané pomocou didaktickej techniky

V tejto kategórii sme sa zameriavali na to, aké oblasti sa pomocou didaktickej techniky u detí rozvíjajú. Moderné prístroje ako počítač, tablety, mobily, televízor a pod. sú hlavne staršou generáciou odsudzované. Avšak správne používanie týchto prístrojov môže deťom uľahčiť vzdelávanie a rozvíjať ich vo viacerých oblastiach.

Participantka č. 1 – *„Rozvíjajú, ako oblasť komunikačnú tak môžu rozvíjať aj predmatematické predstavy, pomáhajú v spoznávaní sveta a pod.“*

Participantka č. 2 – *„Vzťah ku knižkám, pamäťovú, jazykovú a tiež predmatematické predstavy, ale myslím si, že to má vplyv na každú oblasť, pretože sa veľa naučia zábavnou formou.“*

Vo viacerých odpovediach sa participantky zhodujú na oblastiach, ktoré didaktická technika rozvíja. Pomocou vhodných didaktických programov sme schopní rozvíjať u detí oblasti: komunikačnú, predmatematické predstavy, pamäťovú, jazykovú, spoznávanie sveta a pod. Taktiež sa však stretávame s podporovaním vzťahu ku knižkám, a to pomocou Albi kúzelné čítanie, ktoré v dnešnej dobe využíva mnoho materských škôl.

Participantka č. 3 – *„Sú dobré na komunikáciu, jej zlepšenie a najmä na spoznávanie nových vecí, elektroniky, ktorá už v dnešnom svete je neuveriteľne rozšírená a stále sa vyvíja“.*

Participantka č. 6 – *Albi kúzelné čítanie využívame často ako didaktickú pomôcku, hlavne pre cudzincov je dobrá. Deti majú rôzne typy knižiek od dopravy až po prírodu, z rôzneho odvetvia a učia sa tam napríklad správnu výslovnosť, knižka im môže povedať rozprávku, hrať s nimi hru, môžu po nej opakovať slová a tak ďalej. Takže by som povedala, že sa deti rozvíjajú v oblasti jazyka.“*

Keby sme chceli zaradiť oblasti, ktoré pomenovali participantky do Rámcového vzdelávacieho programu pre predškolské vzdelávanie, určite by sme komunikáciu a reč

zaradili do oblasti s názvom Dieťa a jeho psychika. Spoznávanie sveta by sme zaradili do oblasti Dieťa a jeho svet.

Táto kategória nám dala širokú predstavu o oblastiach, ktoré pomocou didaktickej techniky môžeme u detí rozvíjať. Pre deti je vzdelávanie pomocou didaktickej techniky atraktívne a zábavné. Učiteľom zase uľahčuje vzdelávací proces a napomáha k motivácii detí.

7 ZHRNUTIE VÝSKUMU

V našom výskume sme sa na základe stanovených cieľov snažili zistiť, aké skúsenosti majú učiteľky s didaktickou technikou, aké didaktické techniky sa pri vzdelávaní detí používajú, následne sme sa snažili zistiť, akým spôsobom pracujú učiteľky s didaktickou technikou a v poslednom rade sme sa snažili zistiť, aké oblasti sa podľa učiteliek pri práci s didaktickou technikou rozvíjajú.

Vo výskume bolo zistené, že najpoužívanejšou didaktickou technikou je interaktívna tabuľa, s ktorou majú učiteľky kladné skúsenosti. Uviedli, že práca s interaktívnou tabuľou deti baví a majú k dispozícii veľké množstvo programov, ktoré deti všestranne vzdelávajú. Programy sú zamerané na poznanie sveta okolo nás (rodina, príroda, orientácia v priestore), ale taktiež sú zamerané na poznávanie tvarov, číslíc, triedenie, rozširovanie slovnej zásoby a pod.

Počítač ako didaktická technika sa v materskej škole používa. Avšak vo väčšine prípadov sa používa iba ako prostriedok na spustenie interaktívnej tabule alebo ho používajú učiteľky na vyhľadávanie informácií, pracovných listov a pod. Dve participantky nám odpovedali, že počítač používali pre deti so špeciálnymi potrebami alebo pre deti s odloženou povinnou dochádzkou, pre tieto deti mali k dispozícii špeciálne programy, ktoré im pomáhali vo vzdelávaní sa.

Tablet sa pre vzdelávanie detí v materských školách podľa zistení nepoužíva. Ak je tá možnosť tabletu v materskej škole, je skôr používaný pasívnym spôsobom a to na púšťanie piesní alebo videí. Taktiež nám niektoré participantky odpovedali, že tablet nepoužívajú z finančných dôvodov. Stretli sme sa aj s odpoveďou, že síce tablet ešte nepoužívajú, ale majú ho v pláne do vzdelávania detí zaradiť.

Ďalej sme zisťovali, aké oblasti pomocou didaktickej techniky učiteľky u detí rozvíjajú. Odpovede participantiek sa zhodovali. Participantky si myslia, že pomocou didaktickej techniky u detí rozvíjajú mnoho oblastí. Podľa participantiek si deti rozvíjajú predmatematické predstavy, komunikáciu, precvičujú si pamäť, spoznávajú svet okolo nich a pod.

Výskum ukázal, že učiteľky majú s používaním didaktickej techniky kladné skúsenosti. Tvrdia, že práca s didaktickou technikou je pre deti zaujímavá a atraktívna. Deti sa na prácu s didaktickou technikou tešia a pomáha im k lepšiemu zapamätaniu a vstrebaníu informácií. Objavili sa ale aj argumenty, že prístroje ako počítač alebo tablet pre deti nie sú atraktívne a berú ich ako súčasť ich životov.

8 DISKUSIA

Naším hlavným cieľom bolo zistiť, aké druhy didaktickej techniky sa v materských školách najviac využívajú. Na základe získaných odpovedí, ktoré sme vyššie interpretovali sme dospeli k názoru, že najviac využívanou pomôckou je interaktívna tabuľa. Len jedna z našich participantiek odpovedala, že sa v ich škole interaktívna tabuľa nenachádza a dôsledkom toho ju nepoužívajú. Ostatných sedem participantiek využívalo interaktívnu tabuľu ako didaktickú pomôcku a mali s ňou výborné skúsenosti. Interaktívna tabuľa bola najčastejšie využívaná na zážitkové učenie, kedy sa deti učili pomenovávať tvary, predmety, osoby či už z oblasti, dopravy, lesa, domácnosti a podobne. Ďalej bola využívaná na prehrávanie videí, rozprávok, púšťanie pesničiek, kreslenie, plnenie rôznych úloh.

Interaktívna tabuľa podľa autoriek Kochovej a Rohalovej (2014) spočíva v neuveriteľnom množstve možností názornosti. Pre deti vytvára priestor na uplatnenie interaktivity a vlastnej aktivity, ktorá tvorí základ v procese učenia. Spätnou väzbou, ktorá je poskytovaná dieťaťu od interaktívnej tabule je prežívanie úspechu z vlastnej aktivity, pozorovanie vlastného napredovania, ktoré vedie k ďalšej motivácií vzdelávať sa. Menej bol využívaný tablet, ktorý podľa odpovedí participantiek buď nebol k dispozícii z finančného hľadiska alebo deti nebavil, pretože ho používali doma často. Tablety boli skôr používané podľa slov na púšťanie pesničiek či vyhľadávanie potrebných informácií k danej téme. Počítač, ako didaktická pomôcka nebol buď využívaný vôbec alebo slúžil ako prostriedok k fungovaniu interaktívnej tabule.

Pre porovnanie výsledkov, ktoré sme zistili som si zvolila prácu, ktorá sa zaoberá tým, akú didaktickú techniku vlastní materské školy. Nožičková (2016) vo svojom výskume zistila, že interaktívnu tabuľu vlastní väčšina materských škôl. Tento výsledok sa s mojim výsledkom zhoduje. Práca je z roku 2016 a môžeme vidieť, že už v tom roku sa interaktívna tabuľa používala na vzdelávanie detí najčastejšie. Ďalej sa naše výskumy zhodujú aj v tom, že počítač ako didaktická technika sa v materskej škole nepoužíva na vzdelávanie detí, ale používa sa ako prostriedok pre spustenie interaktívnej tabule alebo na pedagogickú prácu. Taktiež sa v práci objavila otázka na tablety a ukázalo sa, že skúmané materské školy sú vybavené tabletmi v pomerne veľkom množstve, tento výsledok sa s mojim výsledkom nezhoduje. V našom výskumne sme sa pýtali participantiek na zaradenie tabletu do vzdelávacieho procesu. Avšak participantky vo väčšine prípadov odpovedali, že tablet v materskej škole nepoužívajú hlavne z nedostatku financií.

Naše výsledky sa však nemusia zhodovať aj z toho dôvodu, že autorka práce mala kvantitatívne orientovaný výskum, ktorý robila pomocou dotazníku. V rámci dotazníku dostala autorka 110 odpovedí od respondentov oproti tomu môj výskum bol kvalitatívne orientovaný s 8 participantmi.

8.1 Limity výskumu

Jeden z najväčších limitov mojej práce bol hlavne fakt, že nastal lockdown kvôli Covid-19 a bolo nemožné ísť osobne do materských škôl a robiť interview, preto všetky moje interview prebiehali online formou a to tak, že som kontaktovala 8 participantiek, s ktorými som sa dohodla na dátume a čase. Taktiež ako veľký limit beriem nedostatok skúseností, ktoré mám na vypracovanie výskumu. Limit výskumu je aj samotný kvalitatívne orientovaný výskum, ktorého výsledky neni možné zovšeobecniť.

9 ODPORUČENIE PRE PRAX

Na základe výskumných zistení si uvedieme odporúčanie pre prax. Chcela by som odporučiť, zavedenie didaktickej techniky do materských škôl, pretože má na deti pozitívny vplyv. Práca s ňou je pre deti atraktívna a pomáha k rýchlejšiemu a hlbšiemu uchovaniu nových informácií. Vhodne zvolený program uľahčí učiteľom vzdelávací proces. Avšak predtým než s ním začne učiteľ pracovať, musí vedieť o čom program je a ako ho správne zaradiť do vzdelávacieho procesu, taktiež je dôležité, aby učiteľ vhodne motivoval deti na prácu s didaktickou technikou. Prístroje ako počítač a tablet sú v dnešnej dobe súčasťou väčšiny rodín avšak vo väčšine prípadov nie je využívaný vzdelávací potenciál týchto prístrojov, preto je dôležité aby, učitelia deťom ukázali správne využívanie týchto prístrojov. Ďalej by som chcela zdôrazniť to, že pre prácu s didaktickou technikou je dôležité, aby učiteľ vedel efektívne využívať didaktickú techniku a taktiež sa pripravoval na prácu s ňou, aby vzdelávanie detí nebolo pasívne ale aktívne. Taktiež je vhodné, aby práca s didaktickou technikou bola obohatená aj o prácu s inými pomôckami.

ZÁVER

Bakalárska práca je zameraná na využívanie didaktickej techniky v prostredí materských škôl. Teoretická časť pozostávala zo štyroch kapitol.

V prvej kapitole sme si predstavili pojem didaktická technika. Následne sme si tento pojem klasifikovali. V rámci schémy sme si priblížili pojem technické zariadenia a didaktickú techniku. Ako posledné sme si popísali typy didaktickej techniky ako počítač, interaktívna tabuľa a tablet.

Druhá kapitola sa zameriavala na didaktickú techniku v materskej škole. V rámci tejto kapitoly sme si popísali, čo by mal učiteľ vedieť pred tým, než začne s didaktickou technikou pracovať. Ďalej sme sa zamerali na digitálny kútik a podmienky, ktoré musíme pri zakomponovaní digitálneho kútika splniť.

Tretia kapitola sa zameriava na oblasti, ktoré pomocou didaktickej techniky u detí rozvíjame. V rámci tejto kapitoly sme si predstavili štyri oblasti, ktoré sa pomocou didaktickej techniky najčastejšie rozvíjajú a zaradili sme si ich k oblastiam z Rámcového vzdelávacieho programu pre predškolské vzdelávanie. Štvrtá kapitola zhŕňa najdôležitejšie informácie z predchádzajúcich kapitol a tvorí tak úvod do praktickej časti a výskumu.

V praktickej časti boli vytvorené štyri významové kategórie. Prvá významová kategória sa zameriavala na vnímanie didaktickej techniky učiteľkami. Z výpovedí participantiek sme zistili, že učitelia v materských školách didaktickú techniku vnímajú kladne. Myslia si, že je pre deti prínosom, motiváciou ale taktiež že ich všestranne vzdelávajú.

V druhej významovej kategórii sme zisťovali aká didaktická technika je najpoužívanejšia v rámci materských škôl. Z výpovedí participantiek sme zistili, že najviac používanou didaktickou technikou v materských školách je interaktívna tabuľa, ktorá deti rozvíja vo viacerých smeroch ako napríklad: pred matematické predstavy, svet okolo nás, rodina a pod. Druhou najpoužívanejšou didaktickou technikou bol počítač, ktorý sa používal aj pre deti so špeciálnymi vzdelávacími potrebami. Ako posledný skončil tablet, ktorý nebol využívaný materskými školami hlavne z finančných dôvodov

V tretej významovej kategórii sme zisťovali akým spôsobom pracujú učiteľky materských škôl s didaktickou technikou. Zistili sme, že učiteľky využívajú rôzne programy na vzdelávanie detí. Niektoré didaktické techniky používajú iba na púšťanie piesní, rozprávok a pod. Štvrtá významová kategória sa zameriavala na oblasti, ktoré sa pomocou didaktickej

techniky rozvíjajú. Výpovede participantiek sa pomerne zhodovali. Uviedli, že podľa ich názoru sa pomocou didaktickej techniky rozvíjajú predmatematické predstavy, komunikáciu, pamäť a deti pomocou nich spoznávajú svet.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATURY

Bednářová, J., & Šmardová, V. (2007). *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. ComputerPress.

Božík, R. (2018). *Podpora využití ICT v práci učitele Mš*. UTB.

Brdička, B. (2009). *Difuze technologií ve škole 21. století*. Metodický portál: Články.

Círus, L. et al., (2019). *teachers' attitudes towards ICT and their reflection in the pupils' digital literacy*. Ústí nad Labem: Educa PF UJEP.

Dostál, J. (2009). *Výukový software a počítačové hry – nástroje moderního vzdělávání* <https://jtie.upol.cz/pdfs/jti/2009/01/03.pdf>

Driensky, D. & Hrmo, R. (2004). *Materiálne didaktické prostriedky*. Bratislava: Slovenská technická univerzita. Dostupné z: <https://kip.tuke.sk/>.

Epstein, A.S. (2015). *Using Technology Appropriately in the PreSchool Classroom. Extension: Curriculum Newsletter from HighScope*.

Fridman, L. (2004). *Moderné učebné pomôcky a informačné technológie v hudobnej výchove*. Pedagogické rozhľady: Banská Bystrica: Metodické centrum.

Friedmann, Z. (2018). *Trendy a aspekty ve výuce techniky a informatiky pro potřeby mateřských a základních škol*. Brno: Masarykova univerzita.

Gavora, P. (2006). *Sprievodca metodológiou kvalitatívneho výskumu*. Regent spol. s.r.o.

Hašková, A. et al., (2012) *Didaktické prostriedky ako optimalizačný faktor procesu vzdelávania*. Hradec Králové: Gaudeamus.

Hrmo, R. (2009) et al., *Informačné a komunikačné technológie vo výučbe*. Bratislava: STU.

Kalaš, I. et al., (2013). *Digitálne technológie v materskej škole 6: Integrácia DT do prostredia MŠ. Zdravo a bezpečne s DT*. Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave.

Kalaš, I., (2010). *Digitálna gramotnosť a Pinocchiov zlatý kľúčik*. In: *Zborník konferencie Moderné vzdelávanie v materskej škole [CD-ROM]*. Bratislava: StiefelEurocart, s.r.o., Spoločnosť pre predškolskú výchovu.

Kalaš, I., & Moravčík, M. (2012). *Digitálne technológie v materskej škole 1: práca s obrázkami. Práca s textom*. Metodicko-pedagogické centrum.

Kochová H., & Rohal'ová, L. (2014). *Interaktívna tabuľa v materskej škole*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum.

Kožuchová, M. et al., (2011) *Elektronická učebnica didaktika technickej výchovy*. Bratislava: Univerzita Komenského. Dostupné z: <http://utv.ki.ku.sk/>.

Labjaková, I. (2019). *Interaktívna tabuľa v edukačnom procese*. Metodicko-pedagogické centrum.

Ľuptáková, M. H. *Získali sme počítačovú zostavu IBM KidSmart*. Dostupné z: <https://5msdt.webnode.sk/projekty/ibm-kidsmart/>.

Matějček, Z. (2005). *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa: základní duševní potřeby dítěte: dítě a lidský svět*. Grada.

Moravcová, D. (2005) *Využívání počítačů v mateřské škole*. Metodický portál: Články.

M. U. E. G. N. (2021) *Softvérový a hardvérový komplex Delfa 130.: Odporúčania lekárov pri práci s počítačom*. Dostupné z: <https://muegn.ru/sk/>.

Nožičková, R. (2012). *ICT v mateřské škole* [bakalárska práce]. Univerzita Karlova.

Počítač ako didaktický prostriedok v materskej škole, <https://www.skolskyportal.sk/vzdelavanie-vychoca/pocitac-ako-didakticky-prostriedok-v-materskej-skole>.

Polakovič, P. et al., (2016). *Informačné a komunikačné technológie – prostriedok zvyšovania efektivity edukačného procesu*. Extrasystem Praha.

Průcha, J. et al., (2009). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál.

Průcha, J. (2017). *Moderní pedagogika* (Vyd. 6.). Praha: Portál.

Slavík, M. (2007). *Materiální didaktické prostředky a technologie jejich využívání*. Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství.

Spalcová, H. et al., (2018) *Rámcový vzdělávací program pro předškolné vzdělávání*. Praha: MŠMT.

Strauss, A. L., & Corbin, J. M. (1999). *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Albert

Šimeček, K. (2016) *Využití tabletů v předškolním vzdělávání. Metodický portál: Články. Štátny vzdelávací program prematerské školy ISCED0 – predprimárne vzdelávanie.* Bratislava: ŠPÚ.

Šofránková I. (2013) *Tablety a ich využitie pri vyučovaní žiakov s viacnásobným postihnutím.* Prešov: Metodicko – pedagogické centrum.

Švaříček, R., & Šeďová, K. (2014). *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách.* Praha: Portál.

Turek, I. (2010) *Didaktika.* Bratislava: Iura Edition, spol. s r. o.

U. C. N. *Počítačový program ako najúčinnějšía pomôcka pri nápravách poruch učenia.*
[https://www.ucn.sk/poradna/pocitacovy-program-ako-najucinnejsia-pomocka-pri-napravach-poruch-ucenia.](https://www.ucn.sk/poradna/pocitacovy-program-ako-najucinnejsia-pomocka-pri-napravach-poruch-ucenia)

Zounek, J. – Šeďová, K. (2009). *Učitelé a technologie: Mezi tradičním a moderním pojetím.* Brno: Paido.

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

RVP PV Rámcový vzdelávací program pre predškolské vzdelávanie

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1: Schéma didaktické materiálne prostriedky	13
---	----

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha P I: Interview s učiteľkou

PRÍLOHA P I: INTERVIEW Č. 2

Súhlasíte s prevedením interview ?

Áno súhlasím s prevedením interview.

V akom meste sa nachádza vaša materská škola?

Naša materská škola sa nachádza v Trenčianskych Tepliciach.

Ako dlho učíte ?

Učím už 30 rokov a momentálne som na pozícii riaditeľky materskej školy.

Akú vekovú kategóriu detí učíte?

Momentálne učím deti vo veku od 4 do 6 rokov.

Čo si predstavíte pod pojmom didaktická technika?

Pri tomto pojme ma napadnú všetky technické zariadenia, ktoré slúžia ako prostriedok, pomôcka pri vzdelávaní (PC, tablety, IT tabule, interaktívne systémy podlahové, vizualizéry, svetelné panely, osvetlené písacie dosky, digitálne mikroskopy, mikrofóny, slúchadlá, nahrávacie tabuľky, nahrávacie štipce, CD prehrávače, vysielačky, detské kamery, fotoaparáty, programovateľné roboty -včielky Bee Bot, robotická myš s bludiskom, keyboard.

Akú didaktickú techniku používate vo vašej materskej škole ?

Najčastejšie používame interaktívnu tabuľu, pretože máme veľkú zásobu rôznych výučbových softvérov a pre deti je práca na tabuli veľmi atraktívna.

Akú didaktickú techniku používate najmenej a prečo ?

Menej často je používaný napr. vizualizér z dôvodu, že nie vždy je vhodný, potrebný počas výučby.

Ako podľa vás vnímajú deti didaktickú techniku?

Myslím si že deti sú nadšené, práca s didaktickými technológiami je pre ne zaujímavá a atraktívna.

Používate tablet vo výuke ak áno, akým spôsobom a ak nie, neuvažovali ste o tom že by ste ho zaradili do výuky?

Zatiaľ nepoužívame, ale plánujeme obohatiť výučbu o túto pomôcku.

Používate počítač vo vzdelávaní detí ak áno, akým spôsobom?

Hlavne pri individuálnej práci pedagogických asistentiek s deťmi so špeciálnymi potrebami a deťmi s odloženou povinnou školskou dochádzkou. Máme pre nich rôzne programy, ktoré im pomáhajú vo vzdelávaní.

Akú oblasť u detí pomocí počítača rozvíjate?

Deti sa hrajú zmysluplné hry podľa svojho výberu, kreslia, alebo využívame rôzne detské edukačné softvéry. Myslím si, že rozvíjame u detí mnoho oblastí pretože používame širokú škálu programov.

Máte skúsenosť s interaktívnou tabuľou?

Áno, všetky triedy v MŠ sú vybavené IT tabuľami.

Aké programy používate na vzdelávanie cez interaktívnu tabuľu popripade počítač?

Využívame rôzne interaktívne výučbové softvéry Tangramy, Tvary, Príroda okolo nás 1,2, Rok a jeho tajomstvá, Moja rodina, Staráme sa o svoje telo, Domáce zvieratá, Prírodné spoločenstvá, Cestička plná hier, Cestička do školy 2, Tvary a farby, Ľudské telo, Hravé písmenká.....CD prezentácie 1,2,3,4 diel

Prečo používate napríklad rádio, keď sa dá pesnička, melódia zahrať aj na klavír, popripade na iný nástroj?

Pretože ovládam hru na klavír, používam v rovnakej miere klavír aj CD prehrávač. Príležitostne používam flautu, alebo akordeón. Klavír používam hlavne pri nácviku piesne, CD prehrávač používam hlavne pri cvičení a pohybových aktivitách.

Akú oblasť(i) si myslíte, že rozvíjajú didaktické technológie?

Určite sa deti nimi učia viac vnímať, viac sa zaujímajú o dianie, sú pre nich veci oveľa zaujímavejšie cez tieto prístroje.